

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou v právní věci

žalobce: **U. K.**
státní příslušnost: X
t. č. pobytem X
doručovací adresa: X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
Nad Štolou 936/3, P. O. BOX 21, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 1. 2024, č. j. OAM-1539/ZA-ZA11-D07-2023,

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalovaný postupem podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 („nařízení Dublin III“) rozhodl, že státem příslušným k posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu je Litevská republika. Žalobce namítá, že žalovaný řádně neposoudil případnou existenci systémových nedostatků tamního azylového řízení. Zároveň dostatečně nezduvodnil, proč nevyužil diskreční oprávnění podle čl. 17 nařízení Dublin III, přestože žalobce uváděl, že má v Česku známé.

II. Rozhodnutí žalovaného a související skutkové okolnosti

2. Žalobce podal dne 13. 11. 2023 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Při pohovoru uvedl, že si litevské vízum vyřídil prostřednictvím vízového centra, protože se dozvěděl, že se česká víza nevydávají. V Litvě nikdy předtím nebyl a nikoho tam nemá. V Česku má známé, kteří zde v roce 2005 dostali azyl. Ti mu řekli, že je zde klid a vše je zde v pořádku. Jiné důvody, proč chtěl do Česka, žalobce neměl. V EU nemá žádné příbuzné.
3. Žalovaný rozhodnutím ze dne 26. 1. 2024, č. j. OAM-1539/ZA-ZA11-D07-2023 („rozhodnutí žalovaného“), zastavil řízení o této žádosti podle § 25 písm. i) zákona o azylu. Posoudil ji v souladu s § 10a odst. 1 písm. b) zákona o azylu jako nepřipustnou. Příslušnost k jejímu posouzení má totiž podle čl. 12 nařízení Dublin III Litevská republika.
4. V rozhodnutí se žalovaný zabýval otázkou, zda v Litvě existují systémové nedostatky ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III. Dospěl k závěru, že tomu tak není. Žalovaný poukázal na to, že na úrovni EU ani Rady Evropy nevzniklo žádné závazné rozhodnutí, které by jednoznačně deklarovalo systematické nedostatky řízení ve věci mezinárodní ochrany a přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu v Litvě, dosahující dokonce rizika nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu Listiny základních práv EU. Rovněž Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky nevydal žádné stanovisko, aby se členské státy EU zdržely transferu žadatelů o mezinárodní ochranu do Litvy (jak to v minulosti učinil v případě Řecka). Litva je členským státem EU, považuje se za bezpečnou zemi původu. Ratifikovala a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a umožňuje činnost právníkům osobám, které na dodržování těchto práv dohlížejí. O udělení mezinárodní ochrany zde ročně požádají desítky uprchlíků. Žalovaný vycházel z *Informace OAMP ze dne 12. 7. 2023, Litva – Azylový systém („Informace OAMP“)*, ze které plyne, že Litva má propracovaný azylový systém počínající prvotním azylovým řízením po následující soudní proces.
5. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 5. 2018, č. j. 9 Azs 17/2018-28, žalovaný dodal, že v případě většiny členských zemí EU nelze říct, že by trpěly systémovými nedostatky. Litva není jedním ze států, které v minulosti nadměrně zasáhla migrační krize. Nelze proto předpokládat nedostatky způsobené větším počtem podaných žádostí o mezinárodní ochranu, jak tomu bylo v minulosti např. v případě Řecka nebo Maďarska.
6. Ve vztahu k čl. 17 žalovaný uvedl, že žalobce nemá na území Česka žádné rodinné ani bližší sociální vazby. Má zde pouze známé. V minulosti však v Česku dlouhodoběji nepobýval, nevytvořil si proto ani žádné kulturní vazby. Žalobce netrpí žádnými zdravotními problémy. I přes jeho vyšší věk je pořád ekonomicky aktivní. Ve vztahu k Litvě neuvedl konkrétní výhrady. Přestože zde má známé, v průběhu řízení žalobce setrvává v pobytovém zařízení Zastávka. Stejně materiální podmínky bude mít i v Litvě.

III. Žaloba

7. Žalovaný se nedostatečně zabýval tím, zda přemístění žalobce do Litvy nebrání nedostatky tamního azylového řízení a podmínek přijetí, které by dosahovaly úrovně nelidského či ponižujícího zacházení. Žalobce v této souvislosti odkazuje na rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Tarakhel proti Švýcarsku* (stížnost č. 29217/12), ze kterého plyne, že domněnka o dodržování základních práv žadatelů o mezinárodní ochranu členskými státy EU je vyvratitelná.

8. Žalovaný proto měl povinnost zabývat se tím, zda navrácení žalobce do Litvy nebude znamenat porušení čl. 3 Evropské úmluvy o lidských právech („Úmluva“), resp. čl. 4 Listiny základních práv EU. Závěry žalovaného vycházejí pouze z *Informace OAMP*. Žalovaný však tuto zprávu využívá způsobem, ze kterého není možné posoudit, zda v Litvě skutečně nedochází k systémovým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a podmínky přijetí žadatelů. Závěry žalovaného nemají dostatečnou oporu ve spisu. Jsou velice obecné.
9. Samotná skutečnost, že členský stát ratifikoval mezinárodní úmluvy nijak nevypovídá o tom, zda je i skutečně dodržuje. To měl žalovaný posoudit na základě nezávislých informací. Žalobce odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. 7. 2016, č. j. 33 Az 8/2016-25, podle nějž by k náležitému zjištění skutkového stavu ohledně situace v příslušném členském státě EU měly sloužit i jiné zdroje než pouze zprávy Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky. Zejména by to měly být zprávy mezinárodních nevládních organizací (AIDA, ECRE, Helsinský výbor, zprávy z diplomatických misí či příp. další konkrétní zprávy z jiných informačních zdrojů označené žadatelem o azyl). Je povinností žalovaného shromažďovat přesné a aktuální informace o členských státech EU, do nichž žalovaný navrácí cizince v dublinském řízení.
10. Ani skutečnost, že tu ve vztahu k Litvě není žádné stanovisko, ze kterého by plynula nemožnost provádět transfery, sama o sobě neznamená, že tam nedochází k porušování lidských práv žadatelů o azyl. Obstat nemůže ani argument o počtech podaných žádostí. Ten nemá ve vztahu k posouzení kvality azylového systému žádnou výpovědní hodnotu.
11. Současně žalobce namítá nedostatečné odůvodnění, pokud jde o diskreční pravomoc žalovaného podle čl. 17 nařízení Dublin III. Žalobce má v Česku početnou rodinu. Žije zde jeho souseď s manželkou a dětmi. Mají zde azyl. Právě proto žalobce přijel do Česka. Na rozdíl od Litvy zde má zázemí a sociální vazby. Odkazuje na právní větu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016-24, podle které čl. 17. odst. 1 nařízení Dublin III neznamená právo tohoto státu k libovůli, nýbrž jeho povinnost hledat a nacházet racionální řešení přiměřená konkrétním okolnostem. Pokud z okolností případu plyne, že je hodný zvláštního zřetele, je na místě úvahu o aplikaci uvedeného ustanovení učinit. Rozhodnutí žalovaného je však v tomto ohledu nepřezkoumatelné.

IV. Vyjádření žalovaného

12. Žalovaný nesouhlasí, že by vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Příslušnost Litvy k posouzení azylové žádosti žalobce žalovaný určil podle čl. 12 nařízení Dublin III. Žalobce byl v rozhodné době držitelem litevského víza. Dne 16. 11. 2023 Litva zaslala svou akceptaci.
13. V Litvě žalobci nehrozí špatné zacházení. Pouhá možnost špatného zacházení nepředstavuje porušení čl. 3 Úmluvy. Aby k porušení došlo, musí zde být důvody vedoucí k přesvědčení, že by v případě přemístění žadatele hrozilo skutečné riziko, že bude čelit zacházení, které by bylo v rozporu s tímto ustanovením. V případě žalobce žalovaný takové riziko neshledal. Ani nic takového nevyplývalo ze shromážděných materiálů, které jsou součástí správního spisu. Ostatně ani sám žalobce netvrdil ani nedoložil nic, na základě čeho by bylo možné dospět k závěru, že v jeho konkrétním případě mu v případě navrácení do Litvy hrozí špatné zacházení.
14. Příklad *Tarakhel proti Švýcarsku* se týkal rodiny s malými dětmi. Ve vztahu k žalobci nemá žádnou relevanci. Podklady, které žalovaný shromáždil, byly dostatečné. *Informace OAMP*

vychází z mnoha aktuálních a relevantních zdrojů (informace MZV USA, Agentury EU pro azyl, Eurostatu, Global Detention Project, Ministerstva vnitra Litevské republiky, a dalších, které řádně cituje).

15. Diskreční pravomoc podle čl. 17 nařízení Dublin III neznamená, že by bylo povinností žalovaného toto ustanovení aplikovat. Z odůvodnění rozhodnutí je zcela zřejmé, že žalovaný nepostupoval při posouzení aplikace čl. 17 nařízení Dublin III svévolně. Řádně zdůvodnil, proč k jeho využití v případě žalobce nepřistoupil.

V. Posouzení věci krajským soudem

16. Žaloba *není důvodná*.

17. Žalobce nezpochybňuje příslušnost Litvy k posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Uplatňuje dvě žalobní námitky. Tvrdí, že žalovaný řádně nezjistil skutkový stav, aby mohl posoudit případnou (ne)existenci systémových nedostatků litevského azylového systému podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III. Kromě toho namítá nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného, pokud jde o odůvodnění nevyužití diskrečního oprávnění podle čl. 17 nařízení Dublin III. Ani jedna z těchto námitek však není důvodná.

a. Žalovaný dostatečně posoudil, že v Litvě žalobci nehrozí špatné zacházení

18. V souladu s čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III platí, že přemístění do příslušného státu není možné, existují-li závažné důvody se domnívat, že v tomto státu dochází k systematickým (systémovým) nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a podmínky přijetí žadatelů, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv EU.
19. V případě dublinského řízení má žalovaný vždy povinnost zabývat se otázkou, zda přemístění žadatele do příslušného členského státu nevylučuje existence systémových nedostatků ve smyslu uvedeného ustanovení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Azs 248/2014-27). Žalovaný si musí shromáždit relevantní podklady o přijímajícím členském státě, aby mohl tuto otázku řádně posoudit (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2017, č. j. 5 Azs 229/2016-44).
20. Postupem času judikatura tyto požadavky upřesnila tak, že neplatí absolutně. V případě každého členského státu, který má být podle nařízení Dublin III příslušným k posuzování žádosti, žalovaný musí ve svém rozhodnutí uvést úvahu o existenci či neexistenci systémových nedostatků. Pokud se taková úvaha neopírá o konkrétní důkazy nebo zcela chybí, znamená to nepřezkoumatelnost takového rozhodnutí. Tento závěr však podle Nejvyššího správního soudu nelze bez dalšího vztáhnout na veškeré členské státy EU, které mohou být podle čl. 3 nařízení Dublin III příslušné k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu. *V případě většiny členských zemí nelze říct, že by zřejmě či alespoň pravděpodobně trpěly systémovými nedostatky. Proto v rozhodnutí žalovaného postačí jen obecná úvaha ohledně neexistence systémových nedostatků.* Nejvyšší správní soud poukázal na to, že v právu EU i nadále platí zásada vzájemné důvěry, jakkoliv otřesená v důsledku migrační krize v půlce minulé dekády. *Dodržování základních lidských práv členskými státy je vyvratitelnou domněnkou, přičemž v případě většiny členských zemí tato domněnka prozatím vyvrácena nebyla* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 5. 2018, č. j. 9 Azs 17/2018-28, body 8 a 9).

21. Podle soudu o Litvě není obecně známo, že by tam docházelo k systémovým nedostatkům nebo že by existovaly alespoň určité pochybnosti o řádném fungování litevského azylového systému. Ani žalobce takové pochybnosti do řízení nevnesl. Ve správním řízení neuvedl žádný důvod, který by měl bránit jeho předání do Litvy. Ani nyní ve své žalobě neuvádí nebo nedokládá žádné konkrétní skutečnosti, které by vyvrátily či alespoň zpochybnily předpoklad, že Litva dodržuje základní lidská práva žadatelů o azyl.
22. Žalobce má sice pravdu, že domněnka dodržování lidských práv jednotlivými členskými zeměmi je vyvratitelná. Chce-li však žalobce tuto domněnku ve vztahu k Litvě vyvrátit, je na něm, aby uvedl hodnověrná tvrzení o systémových nedostacích tamního azylového řízení, jež by důkladně podepřel relevantními důkazy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2019, č. j. 5 Azs 252/2019-41, bod 19). A to neudělal.
23. Žalovaný své povinnosti shromáždit relevantní podklady o přijímacím členském státu dostál, pokud vyšel z *Informace OAMP*. Byť s touto informací v odůvodnění svého rozhodnutí nijak blíže nepracuje, tato zpráva popisuje průběh řízení ve věci mezinárodní ochrany i přijímací podmínky žadatelů. Informace o závažných nedostacích z ní neplynou.
24. Nejvyšší správní soud přitom v mnoha svých rozhodnutích (např. ze dne 26. 5. 2016, č. j. 2 Azs 113/2016-26, ze dne 25. 5. 2017, č. j. 7 Azs 38/2017-73, či ze dne 25. 4. 2019, č. j. 7 Azs 39/2019-39), hodnotil jako dostatečné posouzení žalovaného, který v dublinských rozhodnutích otázku vypořádal obdobným způsobem jako nyní v případě žalobce. Postačovalo, že rozhodnutí žalovaného obsahovalo alespoň obecnou úvahu o neexistenci systémových nedostatků. Přímě ve vztahu k Litvě se Nejvyšší správní soud vyjádřil nedávno v usnesení ze dne 22. 12. 2023, č. j. 8 Azs 222/2023-28. Nedospěl přitom k závěru, že by o Litvě existovaly jakékoli pochybnosti, pokud jde o případné systémové nedostatky.
25. Z rozhodovací činnosti Nejvyššího správního soudu vyplývá, že v případě dublinských přemístění standardně bývá ve správním spise právě pouze zpráva *Informace OAMP* k členskému státu, která vychází z více zdrojů. Soudy ji ve správním řízení obecně považují za dostatečný podklad. Tak je tomu i v tomto případě. *Informace OAMP* se opírá o několik různých nezávislých zdrojů. Lze ji proto považovat za adekvátní podklad rozhodnutí. Nelze tedy tvrdit, že by žalovaný dostatečně nezjistil skutkový stav. Ani žalobce navíc v tomto směru nenamítá žádné konkrétní skutečnosti, které žalovaný měl zohlednit.

b. Žalovaný dostatečně odůvodnil nevyužití diskrečního oprávnění

26. Podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III se může každý členský stát EU rozhodnout, že posoudí žádost o mezinárodní ochranu, přestože podle kritérií stanovených nařízením Dublin III k tomu není příslušný. Jedná se o diskreční pravomoc členského státu. Je na něm, aby určil, za jakých okolností si přeje využít možnost danou čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III. Úkolem soudu je v těchto případech přezkoumat, zda při práci s čl. 17 nařízení Dublin III nepřekročil meze svého uvážení či zda toto uvážení nezneužil (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2015, č. j. 8 As 133/2014-51, č. 3314/2015 Sb. NSS, bod 23 a judikaturu tam citovanou).
27. Soud tak posuzuje, zda správní rozhodnutí není svévolné, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku žalovaný zjistil řádným procesním postupem (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48, ze dne 11. 3. 2004,

č. j. 2 Azs 8/2004-55, nebo usnesení ze dne 24. 3. 2014, č. j. 8 Azs 16/2013-56, bod 8). Soudu přitom nepřísluší, aby nahrazoval správní uvážení žalovaného svým vlastním uvážením.

28. K aplikaci čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III dále z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že pokud z okolností případu plyne, že je hodný zvláštního zřetele, je namístě úvahu o aplikaci čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III výslovně učinit (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016-24). V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud konstatoval, že případy hodné zvláštního zřetele nelze žádným vyčerpávajícím způsobem obecně popsat. Přesto však mezi ně patří dvě významnější skupiny, které lze typově charakterizovat. V první řadě jde o (1) *případy, ve kterých má žadatel o mezinárodní ochranu zvláštní vztah k Česku, resp. Česko má zvláštní zájem na jeho ochraně* (např. za prokázané služby státu či pro jiný specifický vztah k němu). Další skupinou jsou (2) *případy, ve kterých by aplikace určené příslušnosti jiného členského státu mohla mít nežádoucí důsledky jiné než takové, s nimiž samotné nařízení Dublin III typově počítá a pro něž stanovuje konkrétní specifická pravidla*.
29. Typové situace, ve kterých přichází v úvahu aplikace diskrečního ustanovení, lze vyčíst také z bodu 17 odůvodnění nařízení Dublin III, podle kterého: „Kterýkoli členský stát by měl mít možnost odchýlit se od kritérií příslušnosti, zejména z humanitárních důvodů a z důvodu solidarity, aby bylo možné sloučit dohromady rodinné příslušníky nebo příbuzné nebo jiné členy rodiny a posoudit žádost o mezinárodní ochranu, která byla podána tomuto nebo jinému členskému státu, i když pro toto posouzení není příslušný podle závazných kritérií stanovených tímto nařízením.“
30. Rozhodnutí žalovaného obsahuje odůvodnění, ze kterého je zřejmé, proč žalovaný nepovažuje případ žalobce za hodný zvláštního zřetele. Žalobce na území Česka skutečně nemá žádné rodinné vazby. Jeho případ nespadá do žádné z výše uvedených typových skupin. Ani s nimi není srovnatelný. Žalobce pouze obecně uváděl, že zde má známé, kteří mu Česko doporučili proto, že je tu klid. Žalobce naopak netvrdil, že by s těmito lidmi měl výjimečně blízký vztah. Jak trefně uvádí žalovaný, neposkytli žalobci ani žádné zázemí, vzhledem k tomu, že žalobce v průběhu správního řízení bydlel v přijímacím středisku. Případ žalobce tedy skutečně nelze považovat za zvláštního zřetele vhodný.
31. Nelze tvrdit, že by jakákoliv vazba na území Česka měla žalovaného vést k tomu, aby se detailně zabýval možnostmi využití diskrečního oprávnění. Takový postup bude namístě zejména v případě blízkých rodinných nebo partnerských vazeb. Nestačí, že pobyt v České republice pro žalobce může být ve srovnání s pobytem v Litvě „pohodlnější“. Určení státu příslušného k posouzení azylové žádosti není otázkou preferencí konkrétního žadatele. Právě naopak – nařízení směřuje k eliminaci tzv. *asylum shoppingu*, tedy ke snaze zabránit žadatelům, aby si vybírali, kde chtějí usilovat o získání mezinárodní ochrany.
32. Rozhodnutí žalovaného nelze považovat za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. V řízení totiž nevystaly takové okolnosti, které by mohly mít potenciální relevanci z hlediska uvážení žalovaného o případném použití diskrečního ustanovení čl. 17 nařízení Dublin III. Stručné odůvodnění žalovaného obsažené v jeho rozhodnutí je proto zcela dostačující.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

33. Krajský soud posoudil žalobní námitky jako nedůvodné. Proto žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 soudního řádu správního).

34. Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 soudního řádu správního). Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.
35. Pro úplnost krajský soud dodává, že samostatně nerozhodoval o odkladném účinku. Poté, co mu věc postoupil Městský soud v Praze, bezodkladně rozhodl ve věci samé.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. *Pokud kasační stížnost proti tomuto rozsudku nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele, Nejvyšší správní soud ji odmítne pro nepřijatelnost.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát.

Brno 27. března 2024

Martin Kopa, v. r.
samosoudce